

трудова доблесть у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр». За впровадження у практику наукових досягнень інституту в 1954 р. нагороджений малою золотою медаллю Всесоюзної сільськогосподарської виставки.

Помер Іван Антонович за робочим столом директора в 1955 році, залишивши для нас наукові досягнення та свої вагомні напрацювання [2,4].

Література

1. Головка В. О. Харківській державній зооветеринарній академії – 160 років: М-во аграр. Політики та продовольства України, Харк. держ. зоовет. акад. / В. О. Головка, Ю. Д. Рубан, Ю. О. Приходько. – Х.: Золоті сторінки, 2011. – 274 с.
2. Державний архів Харківської області. – Ф. 928. – оп. № 2. – справа № 13.
3. Стегний Б. Т. На передовом рубеже ветеринарної науки: Ист. очерк Н12 / Под ред. Б. Т. Стегния, Г. А. Красникова. – Х.: Золотые страницы, 2002. – 108 с.
4. Яценко І. В. Ветеринарно-санітарна експертиза молока і молочних продуктів в Україні: Теоретична частина та лабораторний практикум: Навчально-методичний посібник / І. В. Яценко, М. М. Бондаревський, В. В. Кам'янський, Н. О. Югай, М. О. Дегтярьов. – Харків: Еспада, 2013. – 384 с.

ВЫДАЮЩИЙСЯ ОРГАНИЗАТОР ВЕТЕРИНАРНОЙ НАУКИ – ИВАН АНТОНОВИЧ АРТЮХ

Бусол Л. В., к. вет. н., доцент, Цивирко И. Л., к. вет. н., доцент.

Харьковская государственная зооветеринарная академия, г. Харьков

Анотация. В статье приведены основные этапы жизни и научной деятельности известного ученого по вопросам ветеринарно-санитарной экспертизы И. А. Артюха. Отображена его роль в становлении ветеринарной науки.

Ключевые слова: Артюх И. В., ветеринарная наука, ученый по вопросам ветеринарно-санитарной-экспертизы,

OUTSTANDING ORGANIZER VETERINARY SCIENCE – IVAN ANTONOVICH ARTYUKH

Busol L.V. k. vet. n., assistant professor, Tsivirko I. L., k. vet. n., assistant professor,

Kharkov State Zooveterinary Academy

Summary. The article presents the main stages of life and scientific work of the famous scientist on veterinary-sanitary examination I.A Artyukh. Displayed its role in the development of veterinary science.

Key words: Artyukh I.V, veterinary science, scientist on veterinary-sanitary examination.

УДК 378.124 (092)

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ІВАНА ІВАНОВИЧА КОТЕНКА

Кам'янський В.В., к.вет.н., в.о. доцента

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Анотація. В статті проаналізовано життєвий шлях та етапи науково-педагогічної діяльності кандидата ветеринарних наук, доцента Харківського зооветеринарного інституту Івана Івановича Котенка.

Ключові слова: життєвий шлях, науково-педагогічна діяльність, Іван Іванович Котенко.

У 2014 році виповнюється дев'яносто сім років з дня народження нашого колеги, талановитого науковця, педагога та активного громадського діяча Котенка Івана Івановича.

Котенко Іван Іванович народився у 1917 році в сім'ї хлібороба та ремісника на Чернігівщині [1]. Коли йому виповнилося 16 років пішла з життя його мама і він разом з меншим братом Федором залишився під опікою старшої сестри Марії. У 1933 році Іван Іванович закінчив 7 класів неповної середньої школи в селі Подаще і поступив в Прилуцький ветеринарний технікум, який закінчив у 1936 році. Все подальше життя Івана Івановича тісно пов'язане з ветеринарією. Після закінчення

технікума він працює на посаді ветеринарного фельдшера та завідує ветеринарним пунктом в Іваніцькому та Ічнянському районах Чернігівської області до 1938 року.

1937 рік виявився знаковим в особистому житті Івана Івановича: він одружується на Марії Федорівні Котенко. В цьому ж році успішно складає іспити та поступає на перший курс заочного відділення зоотехнічного факультету Дніпропетровського сільськогосподарського інституту, а у 1938 році переводиться на заочне відділення Харківського ветеринарного інституту.

В грудні 1938 року Іван Іванович призивається до лав Радянської армії красноармійцем-кавалеристом у далекий Узбекистан. На тривалий час йому довелося розлучитися зі своєю родиною та залишити навчання в інституті. З початку Великої Вітчизняної Війни і до 1948 р. Іван Іванович служив у 48 Червонопрапорному і ордена Леніна прикордонному загоні Таджикиської РСР на посадах ветеринарного фельдшера, старшого ветеринарного фельдшера, а згодом старшого лейтенанта ветеринарної служби. З травня 1948 року по липень 1952 року служив в 14 прикордонному загоні МВС-КДБ на посаді начальника ветеринарної аптеки. За цей час Івану Івановичу було присвоєно звання капітана адміністративної служби. Два роки був секретарем партбюро.

В серпні 1952 року Іван Іванович Котенко повертається в Україну. Його призначено на службу до Харківського прикордонного військового училища КДБ на посаду старшого ветеринарного фельдшера. Саме у 1952 році йому випала щаслива нагода продовжити своє навчання у ВУЗі. Івану Івановичу вдається вдало поєднувати військову службу та навчання у Харківському ветеринарному інституті. За час навчання користується авторитетом та повагою серед однокурсників, а тому був обраний старостою курсу. Активно залучається до громадсько-політичної діяльності, був обраний членом партбюро та головою профкому інституту. За відмінне навчання та активну громадську діяльність був нагороджений підвищеною державною стипендією (імені Леніна).

В липні 1957 року блискуче захищає дипломну роботу та одночасно демобілізується з військової служби. Рішенням партійного бюро та ректорату, одразу після закінчення інституту, призначається на посаду асистента кафедри мікробіології і ветеринарно-санітарної експертизи. Саме з цього моменту розпочинається наукова та педагогічна діяльність Івана Івановича.

З 1958 по 1961 роки активно займається науковою роботою. 7 квітня 1966 року на підставі успішного захисту дисертаційної роботи Івану Івановичу Котенку рішенням Вищої атестаційної комісії присуджено науковий ступінь кандидата ветеринарних наук (рис. 1).

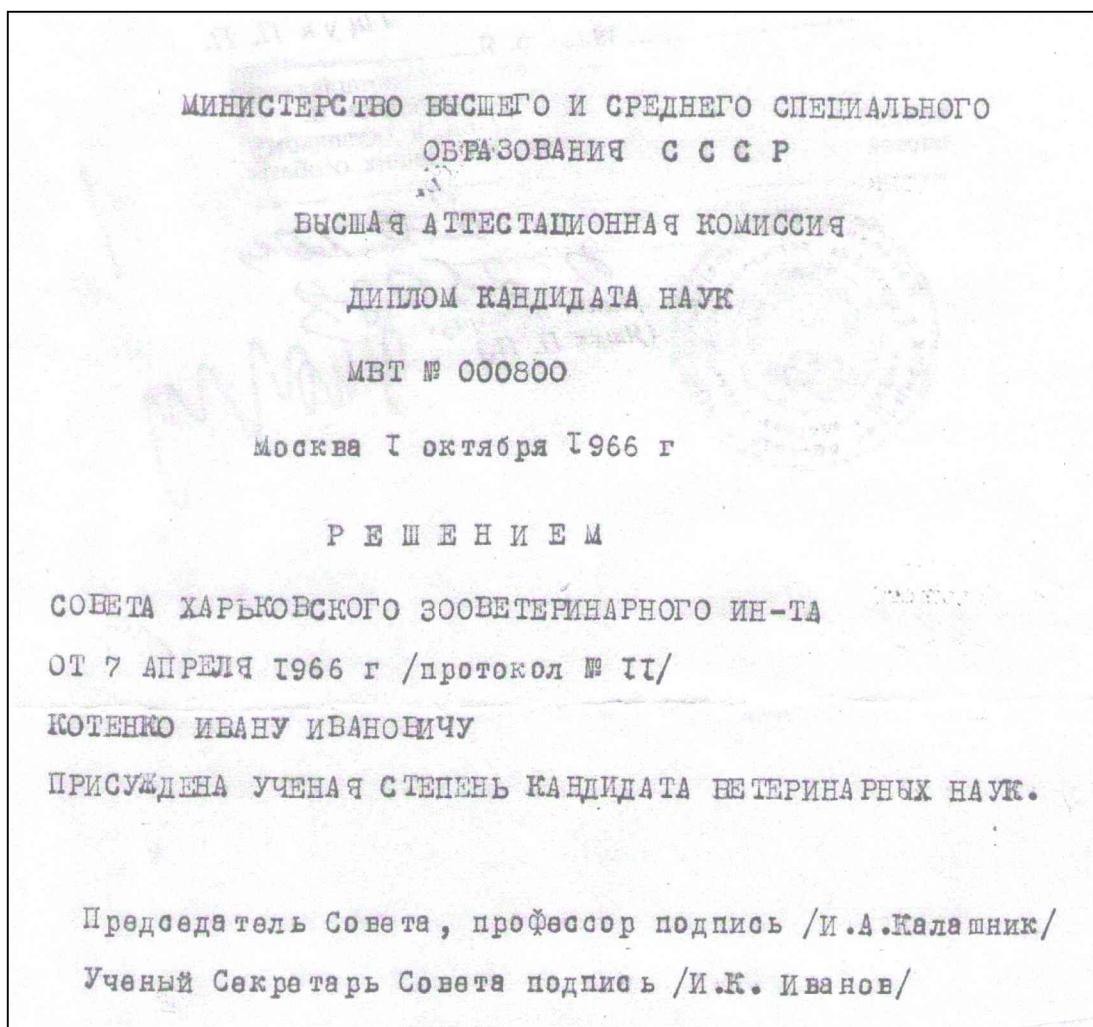
За багатолітню та відповідальну роботу з підготовки спеціалістів ветеринарної медицини та у зв'язку з 50-літнім ювілеєм 4 січня 1967 Котенку Івану Івановичу наказом ректора Івана Олексійовича Калашнікі оголошено подяку. У 1968 році на підставі конкурсу, Котенка Івана Івановича було обрано на посаду виконуючого обов'язки доцента кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи, а 31 грудня 1969 року рішенням вищої атестаційної комісії йому присвоєно звання доцента кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи. Під час роботи в Харківському зооветеринарному інституті Іван Іванович постійно підвищував свій професійний рівень, систематично проходив курси з підвищення кваліфікації з ветеринарно-санітарної експертизи в кращих радянських інститутах ветеринарного профілю (1969; 1975 – Ленінградський ветеринарний інститут; 1978; 1982 – Московська ветеринарна академія).

4 січня 1977 року Івану Івановичу виповнилося 60 років. З черговим ювілеєм його привітало керівництво інституту. В привітальному листі від імені ректора Івана Францевича Храбустовського було відзначено: "...І.І. Котенко виконав і опублікував 40 наукових робіт, которые в основном посвящены вопросам ветеринарно-санитарной экспертизы продуктов животноводства. Одновременно с научной работой он много вносит труда в решение вопросов учебно-воспитательной, методической и общественной работы института...". "...В течении многих лет он также оказывает помощь производству в проведении семинаров, консультаций со специалистами Белгородской, Донецкой и Харьковской областей... За безупречную работу и в связи с шестидесятилетием со дня рождения приказываю Котенку Ивану Ивановичу объявить благодарность" [1].

Невід'ємною частиною життя Івана Івановича була наукова робота. Серед найбільш значущих праць з ветеринарно-санітарного напрямку необхідно відзначити такі публікації:

“Экзогенное микробное загрязнение туш крупного рогатого скота в условиях убойного цеха мясокомбината” [2], “Ветеринарно-санитарная экспертиза туш та органів при інфекційних, інвазійних та деяких незаразних захворюваннях тварин” [3], “Микробное загрязнение туш при убое свиней со снятием шкур в условиях мясокомбината” [4], “Об энтеротоксических свойствах стафилококков, выделенных из молока при скрытых формах мастита и клинически здоровых овец” [5], “О сроках бактерионосительства и выделения с молоком патогенных и энтеротоксигенных стафилококков у коров после переболевания маститом” [6] та ін.

Високий рівень професійно-педагогічної підготовки Івана Івановича відзначали його колеги по роботі. М.І. Машкін на засіданні кафедри технології продуктів тваринництва та ветеринарно-санітарної експертизи зазначав: “І.І. Котенко является преподавателем с большим опытом и такие кадры нам нужно беречь”, доцент В.П. Образцов: “І.І. Котенко читает курс лекций умело и доходчиво, на современном уровне с использованием новых данных, умело проводит лабораторно-практические занятия...”

Рис. 1. Диплом кандидата ветеринарных наук

Особливе місце в науково-педагогічній роботі Котенка, займала робота зі студентами гуртківцями. За його ініціативи при кафедрі було створено науково-дослідний студентський гурток. Під особистим керівництвом Івана Івановича щорічно в гуртку виконувалась наукова робота студентами четвертого та п'ятого курсів ветеринарного факультету. Теми досліджень були різноманітні, пов'язані з питаннями ветеринарно-санітарної експертизи. Одним з напрямків студентської наукової роботи була розробка методів знешкодження тушок індиків за сальмонельозу

та стафілококозу.

Професійну діяльність Іван Іванович закінчив 10 травня 1983 року виходом на пенсію.

Пішов з життя Іван Іванович у 1989 році.

Нелегкий та водночас цікавий життєвий шлях пройшов Іван Іванович Котенко. Постійне навчання та вдосконалення своїх професійних навичок в галузі практичної ветеринарної медицини, військова виучка та науково-педагогічна діяльність сформували цілісну і всебічно розвинену особистість, життєвий шлях якої є зразком для підростаючих поколінь.

З повагою, колеги кафедри ветеринарно-санітарної експертизи та судової ветеринарної медицини.

Література

1. Личное дело № 43-02. Котенко Иван Иванович / Госагропром СССР, Харьковский зооветеринарный институт им. Н.М. Борисенка.
2. Котенко И.И. Экзогенное микробное загрязнение туш крупного рогатого скота в условиях убойного цеха мясокомбината /Котенко И.И.// Материалы к Всесоюзной конференции по гигиене производства мяса и мясopодуктов – Москва, 1969.
3. Котенко І.І. Ветеринарно-санітарна експертиза туш та органів при інфекційних, інвазійних та деяких незаразних захворюваннях тварин / Котенко І.І. – “Урожай”, 1973.
4. Котенко И.И. Микробное загрязнение туш при убое свиней со снятием шкур в условиях мясокомбината / Котенко И.И., Осташевский А.Г., Образцов В.П. // Тезисы докладов Всесоюзной научнотехнической конференции – Москва, 1973.
5. Котенко И.И. Об энтеротоксических свойствах стафилококков, выделенных из молока при скрытых формах мастита и клинически здоровых овец / Котенко И.И., Осташевский А.Г., Образцов В.П. // Научные труды ХЗВИ, т. 4., 1969.
6. Котенко И.И. О сроках бактерионосительства и выделения с молоком патогенных и энтеротоксигенных стафилококков у коров после переболевания маститом / Котенко И.И., Осташевский А.Г., Образцов В.П. // Материалы межвузовской конференции – Москва, 1967.

ЖИЗНЕННЫЙ ПУТЬ И НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ИВАНА ИВАНОВИЧА КОТЕНКО

Камянский В.В. к.вет.н., и.о. доцента

Аннотация. В статье проанализированно жизненный путь и этапы научно-педагогической деятельности кандидата ветеринарных наук, доцента Харьковского зооветеринарного института Ивана Ивановича Котенко.

Ключевые слова: жизненный путь, научно-педагогическая деятельность, Иван Иванович Котенко.

I.I. KOTENKO'S LIFE AND HIS SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL ACTIVITY

Kamyansky V.V., candidate of veterinary science, reader

Kharkiv state zooveterinary academy, Kharkiv

Summary. Ivan Ivanovych Kotenko's life and the stages of his scientific and pedagogical activity have been analyzed in the article. Candidate of veterinary science I.I. Kotenko was a reader of Kharkiv zooveterinary institute.

Key words: Ivan Ivanovych Kotenko's, life, pedagogical activity.

УДК 619:614.31(477-25)

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В М. КИЄВІ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Стегней М. М., к. вет. н. доцент, anatomiamm@ukr.net

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Анотація. Встановлено, що ветеринарно-санітарна діяльність фахівців ветеринарної медицини стала розвиватися лише з 1888 року, коли було відкрито Київські міські скотобойні, де проводили ветеринарно-санітарну експертизу м'яса і продуктів забою, та запобігали забрудненню навколишнього середовища забійними відходами.